

Fylkesmannen i Oppland

Kommunereformen i Oppland

Tidl. fylkesmann Kristin Hille Valla

Kommunereformen et verktøy for vekst og utvikling i Oppland – hvordan ?

- Tenketank sammen med KS
 - Innspill til kommuneøkonomiproposisjonen 19.2.
 - Innspill til KS 18.3.
 - Innspill til statsbudsjettet 2015 8.7.
 - Nasjonal PILOT for kommunereform
 - Endringer i Oppgavefordeling
- Fagnotat
- Ledergruppa
 - Intern styringsgruppe

Erfaring fra arbeidet i Tenketanken

- Å diskutere utvikling og muligheter gir god stemning
- Kommunereform, fornying og forenkling henger sammen
- Ulike reformer bør ses i sammenheng
- For lav bevissthet om dagens og framtidens demografi, flyttemønster og nye bo- og arbeidsmarkedsområder
- Manglende kunnskap om forvaltningens oppgaver og systemer
- Kommunene trenger modeller for å involvere og forankre prosess både i politiske fora, men også hos innbyggere og i lokalsamfunn.

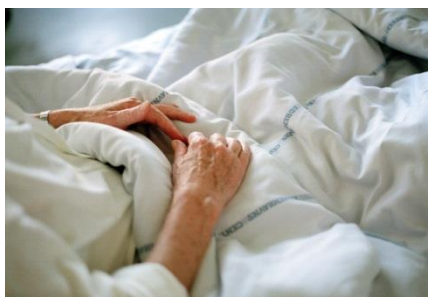
Reformen går ikke over - behandling i Stortinget 18. juni 2014:

- *Fleirtalet i komiteen, medlemmene frå Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre*, viser til at det er brei semje om behov for å sjå på kommunesektoren 50 år etter første store reform.
- *Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre*, er derfor **positive** til at alle landets kommuner **høsten 2014** inviteres til å delta i **prosesser** med sikte på å vurdere og å **avklare** om det er aktuelt å slå seg **sammen med** nabokommuner.

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om kommuneprop. 2015

Stortingets vedtatte mål for kommunereformen:

1. Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
2. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
4. Styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver

Stortingets oppdrag til kommunene

- Flertallet understreker at det er viktig at alle kommuner gjennomfører lokale prosesser innen fristen våren 2016
- Flertallet vil understreke at det er et utredningsansvar for alle kommuner.
- Kommunen må legge opp til en prosess for å skape eierskap og engasjement både politisk og internt hos sine arbeidstakere.
- Innbyggerne skal høres enten gjennom folkeavstemning, høringsmøter eller spørreundersøkelser

Forankring – skape innsikt og oversikt

Fylkesmannens oppdrag i kommunereformen

1. FM skal tilrettelegge og koordinere prosesser lokalt/regionalt og på tvers av fylkesgrenser.
1. FM skal på selvstendig grunnlag gjøre en vurdering av de samlede kommunestyrevedtakene der det legges vekt på **helheten i regionen** og fylket. Herunder om vedtakene er i tråd med hovedmålene i reformen. Vurderingen videreformidles til KMD.

Kommunenes foreløpige plan sendes FM innen 10.12.2014

- Faktagrunnlag og analyser
- Administrative og politiske prosesser
- Hvordan tjenesteproduksjon, samfunnsutvikling, kommuneøkonomi og lokaldemokrati skal diskuteres i forhold til målene for reformen.
- Hvordan kommunen vil ivareta forankring og involvering av innbyggere, næringsliv, ungdom, frivillig sektor og andre interessegrupper i kommunen.
- Vedtak i hvilke fora og når.
- Prosess med nabokommuner
- Framdriftsplan

Status for kommunene i Oppland pr 10.12.2014

- **Prosess med sikte på sammenslåing:**
 - Gran og Lunner (høst 2015)
 - Lesja og Dovre (høst 2015)
 - Valdres (våren 2016)
 - Lom og Skjåk (våren 2016)
 - Sel og Vågå (våren 2016)
- **Ambisjon om felles prosess:**
 - Lillehammerregionen (avgjøres mars 2015)
 - Jevnaker sammen med Ringerike og Hole (februar 2015)
 - Gjøvikregionen (avgjøres mars 2016)
- **Prosessarbeid**
 - Ringebu og Sør-Fron
- **Avventende**
 - Nord-Fron

Organisering og prosess

- Godt politisk leder – og eierskap gjennom gruppeledere
- Ansatte og tillitsvalgte er inkludert flere steder
- Folkemøter, hjemmesider og facebook
- Kommunene bruker egne ansatte i arbeidet. Lite eksterne konsulenter.

De vanskelige diskusjonene

- Robuste kommuner – hvordan definere gode og likeverdige tjenester?
- Kraftressurser – eierskap og verdier.
 - Grunnlag for forhandlinger
- Jakt, fiske og utmark
 - En kommunesammenslåing **vil ikke påvirke** retten til villreinjakt, småviltjakt eller fiske, fordi innenbygdsboende blir definert etter kommunegrensene fra 1956
 - Jakt på elg, hjort, dådyr, rådyr, bever og rovvilt **vil derimot bli påvirket** av en kommunesammenslåing, siden innenbygdsboende blir definert etter gjeldende kommunegrenser. Dvs. at **alle innbyggere i en ny storkommune vil bli regnet som innenbygdsboende.**

Kommunereform og fornyingsarbeid

- Nasjonal Pilot for samarbeid mellom offentlig og privat sektor
 - Støtte fra KMD
 - I samarbeid med HIL, HIG, SI, Forsvaret på Jørstadmoen, SRM
- Tidlig innsats – Gausdal og Øyer. Økt samhandling mellom helsestasjon, barnehage, PPT, barnevern og skole.
- Færre tilsyn og bedre egenkontroll
- Nasjonalt innovasjonsstudium på HIL - 15 kommuner deltar fra Oppland i 2014 og 2015

Reformer må ses i sammenheng

Stortingsmelding om oppgavefordeling våren 2015

- Fra stortingets behandling i juni 2014:

*Større og mer robuste kommuner **kan få flere oppgaver.** Dette vil gi økt makt og myndighet til kommunene, og dermed økt lokalt selvstyre. Større kommuner vil også redusere behovet for interkommunale løsninger. Færre og større kommuner som gjennomfører en velferdspolitik i henhold til nasjonale mål, vil redusere behovet for statlig detaljstyring. Kommunene vil slik få større frihet til å prioritere og tilpasse velferdstilbudet til innbyggernes behov.*

Oppgavefordelingen mellom kommuner, regional stat, fylkeskommune og sentrale myndigheter kan på mange områder framstå byråkratisk, uoversiktlig og med fragmenterte fagmiljøer.

Dette gir detaljstyring, unødig rapportering, mye dobbeltarbeid og hindrer god gjennomføring.

Offentlig sektor en «hjørnesteinsbedrift» i Oppland

Flere oppgaver til robuste kommuner

- Hvilke oppgaver fra sentral og regional stat kan legges til robuste kommuner
- Hvilke kompetansemiljøer sentralt bør og kan forsterke regionale miljøer
- Hvilke statlige miljøer jobber med kommunerelaterte oppgaver
- Hvilke stedsuavhengige oppgaver ligger i dag i Oslo. Og hvordan kan disse flyttes ut for å bidra til kompetansesarbeidsplasser i vekstsvake områder i Norge. Områder som også har lavere kostnadsnivå og stabil arbeidskraft.
- Hvilken oppgaveløsning innenfor staten vil gi kommunene større handlingsrom. Hvilke lover og forskrifter bør endres evt tilpasses i denne sammenheng.
- Robuste kommuner må få ansvar for utviklingsarbeid og de regionale utviklingsmidlene bør kunne overføres til kommunene.

Rettigheter og avgrensning

- Klagerett – kan det fjernes eller reduseres på enkelte områder? Det bør også vurderes om klagebehandling skal gebyrlegges.
- Rett til individuell behandling – hvordan avgrense
- Innsigelser – er det rett og rimelig at det er innsigelsesmulighet flere omganger i planprosess – hvilke planprosesser kan forenkles og saksbehandlingstida forkortes?
- Mulighet for å søke om dispensasjon – behov og omfang, og hvem innvilger dispensasjon i dag – er det på lavest mulig nivå?

Forslag til endringer i oppgavefordeling fra FM

- Forslag på 29 oppgaver til kommunene
 - Fra FM (vergemål, forurensningmyndighet, skadefellingsløyve på rovdyr)
 - Fra MD til FM - fjellpolitikk
- Nasjonale fortrinn i Oppland
 - Cybersikkerhet
 - Besøksforvaltning i verneområder
 - Flom
 - Rehabilitering

Vekst og utvikling - ta definisjonsmakta

- Egen stortingsmelding våren 2015 om oppgavefordeling
- Kommunereformen er et utgangspunkt for å forenkle, fornye og forbedre styringen av og i kommunene.
- Færre tilsyn og mer kommunalt ansvar
- Kommunereformen må ta hensyn til Norges mangfoldig geografi
- IKT gir mulighet for å jobbe desentralisert
- Flertallet på Stortinget: Hvordan kan NTP fremme kommunesammenslåinger gjennom infrastrukturtiltak ?

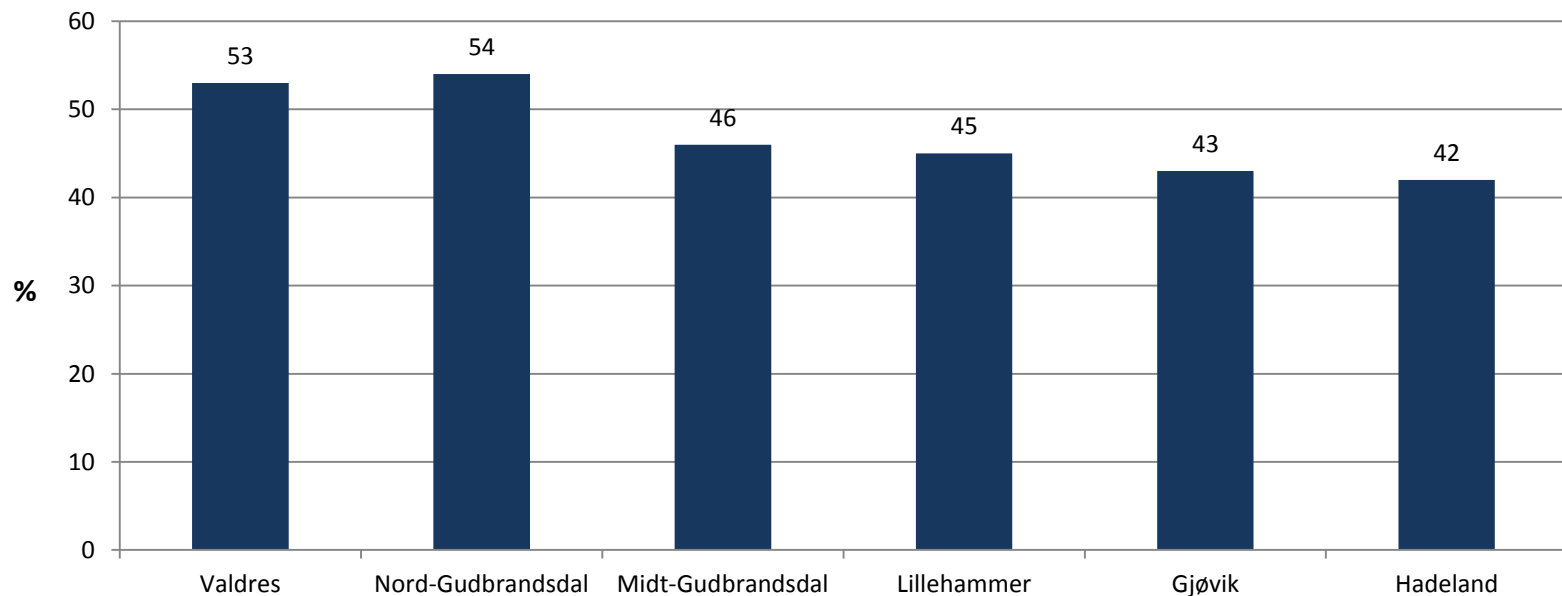

Fylkesmannen i Oppland

Innbyggerundersøkelsen desember 2014

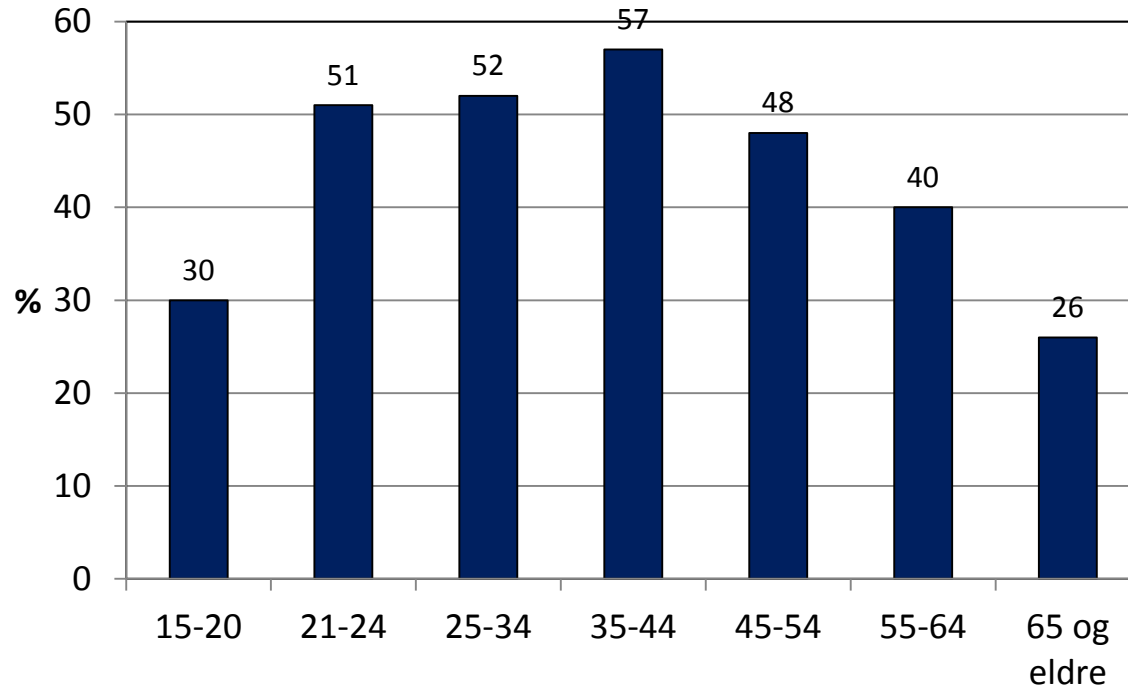

Andel som mener spørsmålet om kommunesammenslåing er viktig/svært viktig

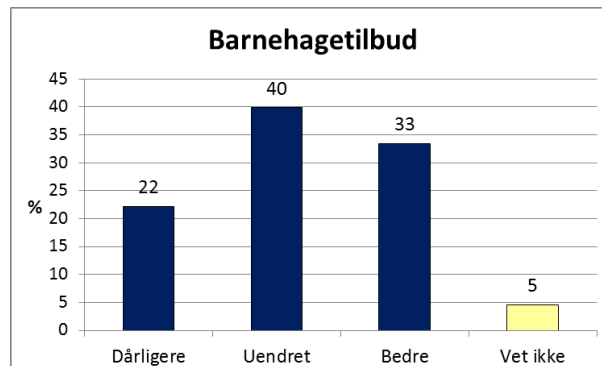
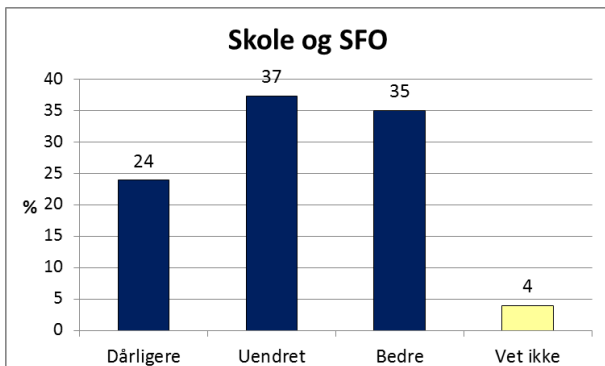
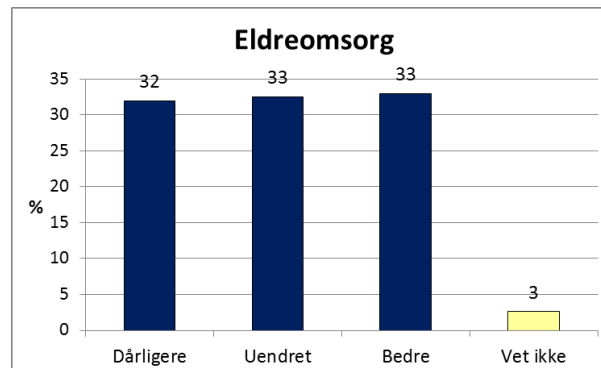
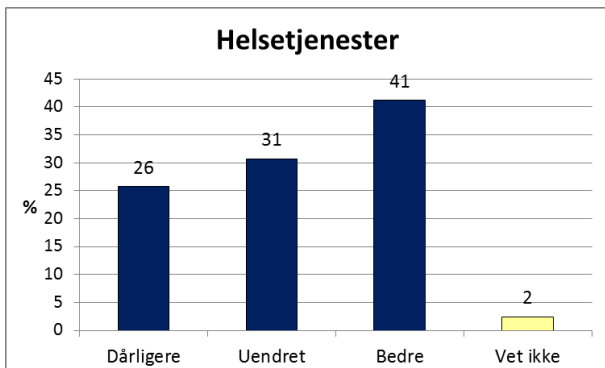
- Det er noen flere i Valdres og Nord-Gudbrandsdalen som mener spørsmålet om kommunesammenslåing er viktig enn lengre sør i fylket

Andel som ønsker å bli involvert i prosessen i sin kommune

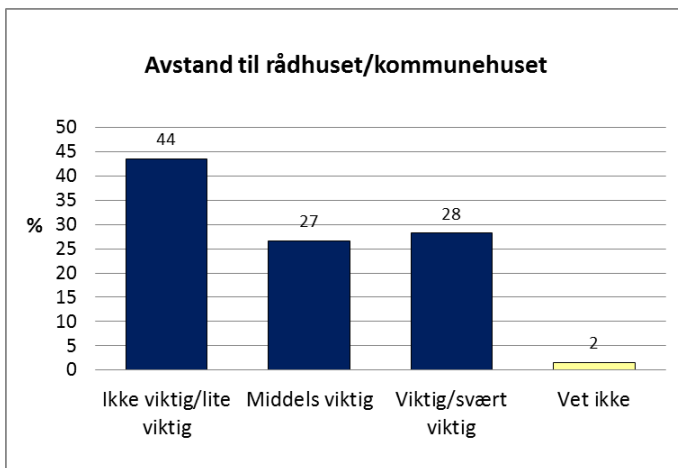
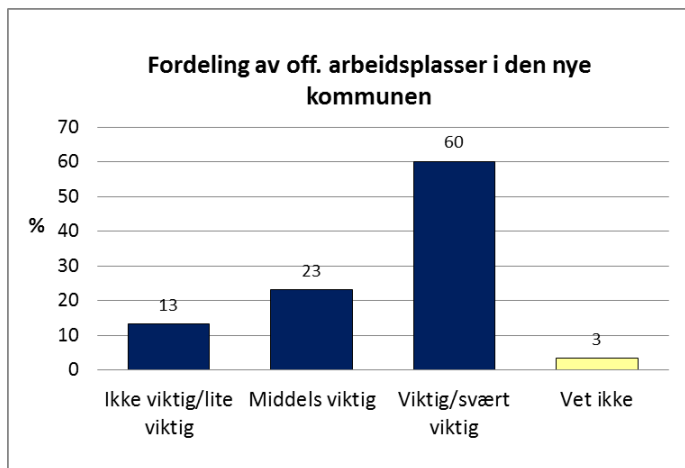
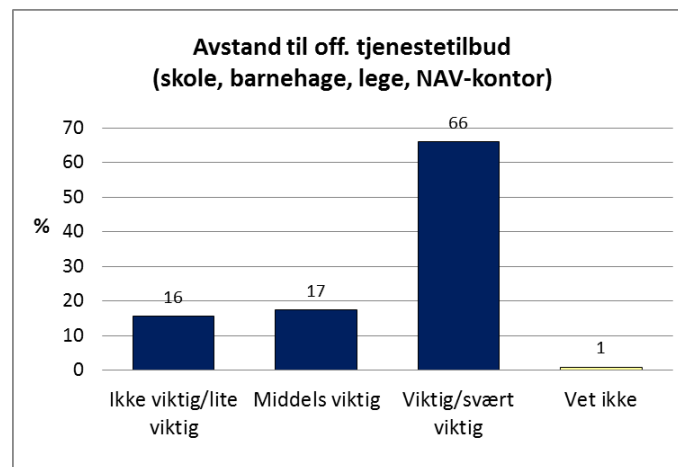
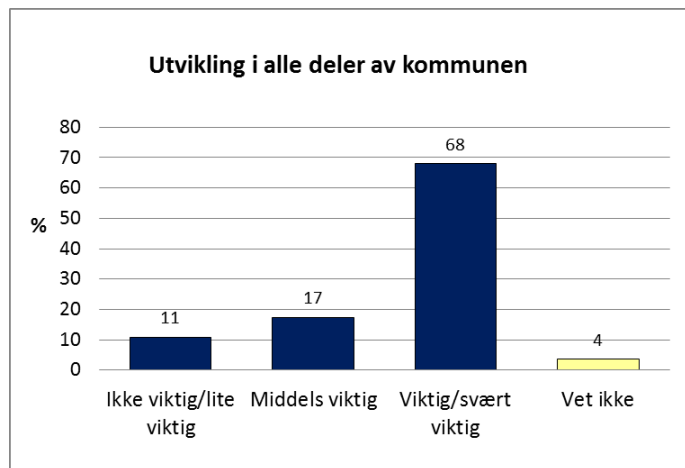
- Yngre og eldre ønsker i liten grad å bli involvert
- Størst interesse mellom 21 og 44.

Hvordan tror du en ny kommune vil løse sentrale utfordringer - tjenestetilbudet?

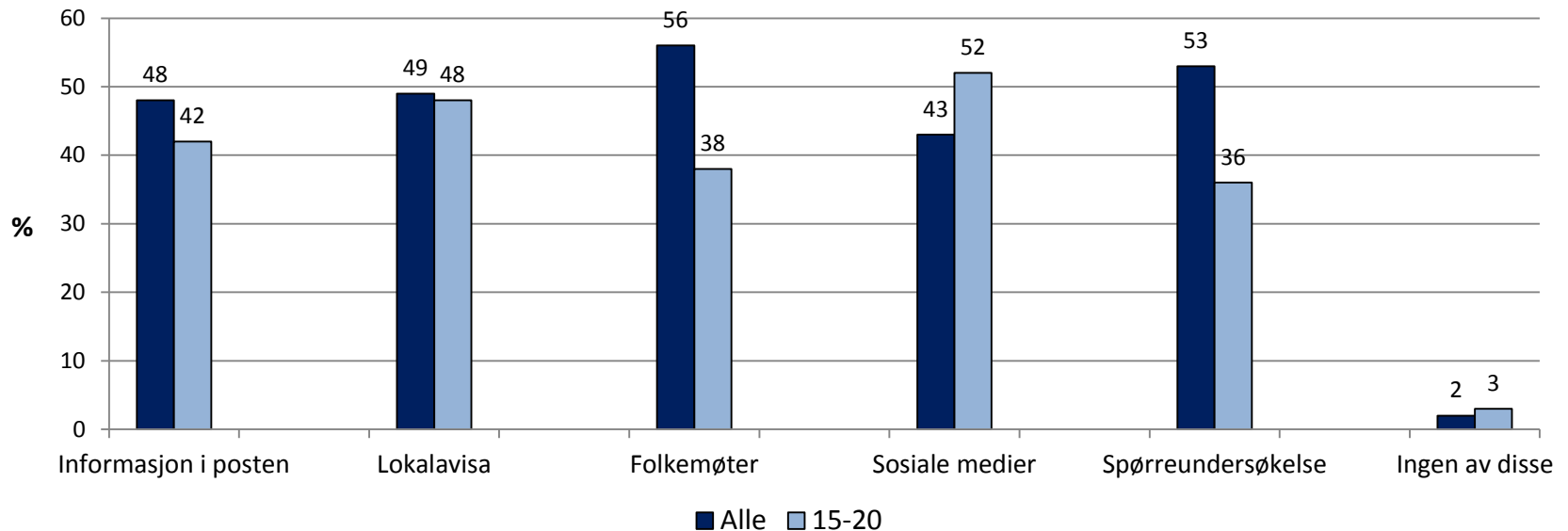

- Offentlig tjenestetilbud: Flere tror dette blir bedre enn dårligere

Hvor viktig er det for deg at følgende hensyn vektlegges i en eventuell kommunesammenslåing med én eller flere nabokommuner?

Hvordan vil du bli involvert?- de som ønsker involvering

- Ingen bestemt involveringsmåte som peker seg ut
- De yngste er mindre interessert i folkemøter og spørreundersøkelser
- Bare en tredjedel av de over 55 ønsker involvering via sosiale medier

Videre prosess i Oppland

- FM og KS vil bruke Tenketanken som en ressursgruppe i arbeidet
- Kommunen har et ansvar for å skape eierskap og engasjement (foreldremøter, lag og foreninger, politiske arenaer)
- Vi må løfte fram desentralisering og finne de gode og framtidsretta løsningene for kommuner med store avstander
- Gjennom innovasjonsprosesser bidra til spennende kompetansesarbeidsplasser, og gå i front på nye løsninger

Kommunereform et verktøy for vekst og utvikling

- Framtidsbilde og visjoner for 2040
- Hvor er utfordringene og styrkene i Oppland
- Hvordan kan stat, region, kommune, næringsliv, organisasjoner og frivillig sektor samspille?
- Hva er robuste kommuner og hvordan tenker dere at din etat, virksomhet kan bidra i debatten?

Vekst og utvikling

”Når forandringens vind blåser, går noen i skjul, mens andre går ut for å bygge vindmøller”.

KINESISK ORDTAK

Ta definisjonsmakta gjennom prosessene

Nysgjerrig og åpen

Pippi

Langstrømpe: -

Det har jeg aldri
prøvd før så det får
jeg sikkert til.